KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Komitet ds. Zrównoważonego Biznesu

Warszawa, 27 listopada 2026 r.

Pan
Michał Jaros
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Rozwoju i Technologii

Stanowisko Komitetu ds. Zrównoważonego Biznesu Krajowej Izby Gospodarczej w sprawie projektu ustawy o wsparciu przedsiębiorcy wykonującego projekt inwestycyjny oparty na technologii neutralnej emisyjnie (UC156)

Szanowny Panie Ministrze,

niniejsze stanowisko Komitetu ds. Zrównoważonego Biznesu Krajowej Izby Gospodarczej (dalej: „Komitet"; „KIG") odnosi się do projektu ustawy o wsparciu przedsiębiorcy wykonującego projekt inwestycyjny oparty na technologii neutralnej emisyjnie z dnia 26 października 2026 r. (UC156), wdrażającego sekcję 6 komunikatu Komisji „Ramy środków pomocy państwa na rzecz wsparcia Paktu dla czystego przemysłu" (C/2025/3602, dalej: CISAF). Poniżej przedstawiono ogólną ocenę projektu, kluczowe uwagi szczegółowe oraz uwagi kierunkowe dotyczące pozostałych części CISAF.

1. Ogólna ocena projektu

Komitet ds. Zrównoważonego Biznesu KIG pozytywnie ocenia podjęcie prac nad wdrożeniem sekcji 6 CISAF. Programy oparte na tych ramach zostały już zatwierdzone m.in. dla Niemiec, Węgier, Włoch i Hiszpanii, a Polska konkuruje z tymi państwami o te same inwestycje. Szybkie wdrożenie programu ma zatem kluczowe znaczenie dla konkurencyjności polskiej gospodarki.

Jednocześnie, w ocenie Komitetu, projekt powinien realizować trzy cele:

- zapewnienie polskim przedsiębiorcom realnego dostępu do finansowania inwestycji
- neutralność technologiczną
- wykorzystanie skali krajowych programów inwestycyjnych do zbudowania w Polsce centrum dostaw komponentów dla regionu

W obecnym brzmieniu, projekt nie zapewnia realizacji wskazanych celów. Progi wejścia, forma pomocy i konstrukcja budżetu ograniczają dostęp do programu krajowych przedsiębiorców. Część przepisów odbiega od CISAF, co może wydłużyć procedurę notyfikacji i skrócić okno inwestycyjne, które zamyka się w 2030 r.

2. Kluczowe uwagi

a) Zakres przedmiotowy (art. 2 ust. 1)

Zgodnie z pkt 160 CISAF, wsparcie obejmuje inwestycje w produkcję, w tym z wykorzystaniem surowców wtórnych, produktów końcowych wymienionych w załączniku II, ich głównych konkretnych komponentów oraz nowych lub odzyskanych powiązanych surowców krytycznych. Projekt odnosi się natomiast do przedsiębiorcy, który produkty te „wykorzystuje". Komitet wskazuje na potrzebę dostosowania art. 2 ust. 1 do brzmienia pkt 160 CISAF, tak aby przepis obejmował również inwestycje w wytwarzanie.

Odrębnej uwagi wymagają surowce krytyczne. CISAF nie przesądza, czy produkcja „nowych" surowców krytycznych obejmuje ich wydobycie, co dla inwestorów stanowi istotną niepewność. Zasadne byłoby doprecyzowanie w uzasadnieniu, że:

- program obejmuje wydobycie, przeróbkę, rafinację i odzysk surowców krytycznych w całym łańcuchu wartości określonym w rozporządzeniu (UE) 2024/1252
- kosztami kwalifikowanymi są nakłady na udostępnienie i zagospodarowanie złoża ponoszone po złożeniu wniosku
- prawo użytkowania górniczego może stanowić koszt kwalifikowany w rozumieniu art. 7 ust. 2 pkt 4

b) Progi wejścia (art. 11 pkt 2 i 3)

Wymóg poniesienia nakładów inwestycyjnych w wysokości co najmniej 110 mln EUR oraz utworzenia co najmniej 50 nowych miejsc pracy nie wynika z CISAF. Uzasadnienie zawarte w OSR odwołuje się do logiki pomocy regionalnej (wzoru na dostosowaną kwotę pomocy), która w CISAF nie ma zastosowania.

W ocenie Komitetu progi te wykluczają z programu:

- małe i średnie przedsiębiorstwa oraz spółki o średniej kapitalizacji (mid-caps), przez co art. 6 ust. 4 pozostanie przepisem martwym
- wysoko zautomatyzowane zakłady, typowe dla produkcji ogniw, materiałów aktywnych czy przetwarzania surowców krytycznych

Doświadczenia programu realizowanego na podstawie Tymczasowych kryzysowych i przejściowych ram pomocy państwa (TCTF), opartego na tym samym progu, wskazują, że większość wsparcia trafiła do kilku dużych inwestycji. **Taka konstrukcja nie pozwala wykorzystać programu jako dźwigni zrównoważonego rozwoju** całego kraju. Koncentracja środków w kilku lokalizacjach ogranicza efekt rozprzestrzeniania się korzyści na krajowe łańcuchy dostaw, przedsiębiorstwa z różnych regionów i lokalne rynki pracy. W ocenie Komitetu program powinien umożliwiać wsparcie szerszej grupy inwestycji o zróżnicowanej skali, tak aby transformacja przemysłowa obejmowała całą gospodarkę, a nie jedynie pojedyncze projekty.

Komitet proponuje:

- obniżenie progu inwestycyjnego, np. do 20 mln EUR, z niższym progiem dla MŚP
- zastąpienie wymogu utworzenia 50 miejsc pracy kryterium punktowanym w art. 14

c) Neutralność technologiczna, centrum dostaw komponentów i okres realizacji inwestycji

Komitet zwraca szczególną uwagę na szansę, jaką tworzy równoległa realizacja w Polsce kilku programów inwestycyjnych o dużej skali: energetyki jądrowej, w tym dużych i małych reaktorów, morskiej energetyki wiatrowej oraz modernizacji sieci elektroenergetycznych. Zagregowany popyt na komponenty pozwala zbudować w Polsce centrum dostaw dla całego regionu. Dostawca, który zbuduje w Polsce zdolności produkcyjne, sprzedaje bowiem do wielu projektów, a nie do jednego. Odpowiada to celowi CISAF, jakim jest odporność unijnych łańcuchów dostaw.

CISAF nie przewiduje terminu oddania do użytkowania inwestycji w zdolności produkcyjne. Pięcioletni termin z art. 3 wynika, zgodnie z uzasadnieniem, wyłącznie z krajowego harmonogramu budżetowego. Tymczasem w części technologii cykl przygotowania inwestycji obiektywnie przekracza ten okres. Dotyczy to w szczególności:

- wydobycia surowców krytycznych, gdzie według analizy IEA rozwój kopalni od odkrycia złoża do pierwszej produkcji trwa średnio ponad 16 lat
- przetwarzania surowców krytycznych, ze względu na procedury środowiskowe
- produkcji komponentów dla technologii jądrowych, ze względu na długotrwałą kwalifikację dostawców
- projektów opóźnionych z przyczyn niezależnych od inwestora, np. przyłączenia do sieci, procedur środowiskowych czy certyfikacji wyrobów

W związku z powyższym Komitet rekomenduje:

- utrzymanie pełnego zakresu technologii z załącznika II CISAF oraz odesłanie do jego aktualnego brzmienia
- wskazanie w art. 15, że warunki szczegółowe i ich punktacja muszą być neutralne technologicznie
- uwzględnienie w kryteriach oceny (art. 14) wkładu projektu w odporność łańcuchów dostaw, jego powiązania z krajowymi programami inwestycyjnymi oraz ryzyka lokalizacji inwestycji poza EOG
- zachowanie pięcioletniego terminu z art. 3 jako zasady, z możliwością przedłużenia na uzasadniony wniosek do 8 lat w przypadku opóźnień niezależnych od przedsiębiorcy, a do 10 lat dla projektów o wykazanym długim cyklu przygotowania
- w przypadku przedłużenia, liczenie okresu przedawnienia roszczeń o zwrot (art. 19 ust. 3) oraz okresu obowiązywania decyzji o zwolnieniu podatkowym (art. 17 ust. 2) od dnia oddania projektu do użytkowania, z odpowiednim wydłużeniem limitów wydatków w art. 30

d) Narzędzia pomocy i pewność finansowania

Budżet programu w wysokości 5 mld zł odpowiada niemal dokładnie wsparciu udzielonemu w ramach programu TCTF zaledwie siedmiu projektom (4,965 mld zł). Przy limitach 150–350 mln EUR na projekt kilka dużych inwestycji może wyczerpać środki, co pozostaje w sprzeczności z zapowiedzią OSR o „kilkunastu" projektach. Na 2027 r. nie przewidziano żadnych środków, a umowy mogą być zawierane wyłącznie do końca 2030 r.

W ocenie Komitetu, przy tak ograniczonym budżecie, kluczowe jest, aby każda złotówka wsparcia uruchamiała możliwie największe finansowanie prywatne. Projekt powinien w związku z tym przewidywać:

- pożyczki i gwarancje, które CISAF dopuszcza z wyższymi limitami nominalnymi niż dotacja, udzielane np. za pośrednictwem BGK
- zaliczki na poczet dotacji, z zabezpieczeniem proporcjonalnym do ich wysokości
- możliwość przelewu wierzytelności z tytułu dotacji na rzecz banku finansującego projekt
- ograniczenie oświadczenia o poddaniu się egzekucji (art. 16 ust. 4) do kwoty faktycznie wypłaconych środków
- objęcie zasadą zwrotu proporcjonalnego do stopnia niewykonania projektu (art. 19 ust. 2) również uchylenia decyzji podatkowej na podstawie art. 21. Ustawa nie określa skutków takiego uchylenia, a uzasadnienie zakłada zwrot całości z odsetkami

Komitet wskazuje również na potrzebę przyspieszenia notyfikacji, rozważenia zwiększenia budżetu lub współfinansowania ze środków UE, a także jednoznacznego przesądzenia, że złożenie wniosku przed decyzją Komisji zachowuje efekt zachęty dla kosztów poniesionych po tej dacie.

e) Pełne wykorzystanie sekcji 6 CISAF

Projekt wdraża wyłącznie programy pomocy inwestycyjnej (sekcja 6.1). Zasadne byłoby wykorzystanie również pozostałych instrumentów sekcji 6:

- pomocy ad hoc (sekcja 6.2), jako ścieżki dla pojedynczych projektów strategicznych przekraczających limity programu
- przyspieszonej amortyzacji (sekcja 6.3), wspierającej popyt na urządzenia wykorzystujące czyste technologie. Instrument ten jest dostępny dla wszystkich przedsiębiorców, w tym MŚP, a projekt i tak nowelizuje przepisy o podatkach dochodowych

3. Uwagi kierunkowe dotyczące pozostałych części CISAF

CISAF stanowi kompleksowy zestaw instrumentów, z którego Polska wdraża dotychczas jedynie sekcję 4.5 (projekt UD459) oraz sekcję 6.1 (niniejszy projekt). W grudniu 2025 r. Ministerstwo Rozwoju i Technologii zapowiadało program obejmujący wdrażanie czystej energii, dekarbonizację przemysłu oraz zdolności produkcyjne czystych technologii. W ocenie Komitetu zasadny jest powrót do tego zakresu.

Uwagi dotyczące pozostałych części CISAF kierują się tymi samymi celami co niniejsze stanowisko: dostępem polskich przedsiębiorców do finansowania, neutralnością technologiczną i budową krajowych łańcuchów dostaw. Komitet rekomenduje:

- przedstawienie mapy wdrożenia CISAF, wskazującej sekcje, które zostaną wdrożone, właściwe akty prawne, budżety i harmonogramy, tak aby instrumenty wzajemnie się uzupełniały
- priorytetowe przygotowanie programu wsparcia dekarbonizacji przemysłu (sekcja 5), obejmującego inwestycje wykorzystujące czyste technologie, w tym elektryfikację

procesów, wodór, odzysk ciepła odpadowego, CCUS, efektywność energetyczną i technologie jądrowe
- wdrożenie instrumentów ograniczania ryzyka inwestycji prywatnych (sekcja 8), w tym gwarancji i instrumentów kapitałowych, np. prowadzonych przez BGK lub PFR

4. Wnioski końcowe

W ocenie Komitetu ds. Zrównoważonego Biznesu KIG wdrożenie sekcji 6 CISAF jest niezbędne dla konkurencyjności polskiej gospodarki. Aby program spełnił swoją rolę, szczególnie istotne jest:

1. dostosowanie zakresu przedmiotowego do CISAF, z jednoznacznym objęciem łańcucha wartości surowców krytycznych
2. obniżenie progów wejścia, tak aby z programu mogli korzystać polscy przedsiębiorcy, w tym MŚP i dostawcy komponentów
3. zapewnienie neutralności technologicznej oraz realnego okresu realizacji inwestycji
4. poszerzenie katalogu narzędzi pomocy i zwiększenie pewności finansowania dla banków
5. przygotowanie uzupełniających instrumentów w ramach pozostałych sekcji CISAF

Do niniejszego stanowiska Komitet dołącza uwagi do załącznika do projektu, zawierającego wykaz produktów końcowych opartych na technologiach neutralnych emisyjnie i ich głównych konkretnych komponentów. Uwagi mają na celu zapewnienie prawidłowego wdrożenia załącznika II CISAF do krajowego porządku prawnego. Część niejasności terminologicznych i językowych, wynikających w części z polskiej wersji językowej załącznika II opublikowanej w Dzienniku Urzędowym UE, może wpływać na techniczny odbiór dokumentu, a w konsekwencji na ocenę kwalifikowalności wniosków. Dotyczy to w szczególności nazw komponentów, pozycji określonych jako procesy, a nie produkty, oraz podkategorii, dla których wykaz nie wskazuje żadnych produktów ani komponentów. Zasadne byłoby również wskazanie w uzasadnieniu, że wykaz należy interpretować zgodnie z załącznikiem II CISAF.

Komitet ds. Zrównoważonego Biznesu KIG deklaruje gotowość do dalszego merytorycznego wsparcia Ministerstwa w pracach nad projektem.

Z poważaniem

Alice Neffe

Wiceprzewodnicząca ds. Innowacyjności
Komitetu ds. Zrównoważonego Biznesu
Krajowej Izby Gospodarczej

Załącznik: Uwagi Komitetu ds. Zrównoważonego Biznesu KIG do załącznika do projektu ustawy